

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego
w Poznaniu

**Katedra i Klinika
Neurologii Wieku Rozwojowego**

60-355 Poznań, ul. Przybyszewskiego 49
☎ (061) 8691255 fax: (061)8691553

Kierownik: Prof. dr hab. n. med. Barbara Steinborn

bstein@ump.edu.pl

Poznań, dn. 3.06.2017r.

Recenzja pracy doktorskiej mgr Karoliny Sochoń

pt.: "Ocena postawy ciała i aktywności fizycznej dzieci w wieku szkolnym".

Autorka podjęła się opracowania niezwykle interesującego i ważnego tematu jakim jest ocena postawy ciała i aktywności fizycznej dzieci szkolnych. Temat ten mimo licznych badań i publikacji nadal pozostaje aktualnym ze względu na skalę tego problemu, potrzebę planowania profilaktyki i propozycji zachowań zdrowotnych przeznaczonych dla tej grupy wiekowej. Znaczne zróżnicowanie danych epidemiologicznych, które wskazują nawet na 90% odsetek dzieci z wadami postawy może wynikać z braku standardów oceny postawy. Każda kolejna praca, badanie na temat jest pewnym potwierdzeniem i próbą poszukiwań odpowiedniej, ujednoliconej metodyki badań.

Wady postawy, na które składają się deformacje kręgosłupa, klatki piersiowej, miednicy i kończyn dolnych mają w wielu przypadkach charakter odwracalny. Zasadnicze znaczenie w kształtowaniu postawy ciała mają zarówno czynniki środowiskowe, współistniejące zespoły chorobowe a także nawyki ruchowe. Ich prezentacja i ocena jest ważnym elementem w planowaniu odpowiedniego postępowania usprawniającego, co świetnie pokazują badania i praca mgr Karoliny Sochoń.

WPLYNĘŁO DO DZIEKANATU
Wydziału Nauk o Zdrowiu

dnia 8.06.2017

Temat ten jest niezwykle ważny także w poszukiwaniu ujednoczenia metod oceny wad postawy i aktywności fizycznej dzieci. Badania, które Doktorantka przeprowadziła i wyniki, które uzyskała mogą posłużyć w przygotowaniu standardów badań wad postawy u dzieci.

Praca, którą przedstawiono mi do recenzji ma typowy, poprawny układ rozprawy doktorskiej. Przygotowana została na 152 stronach maszynopisu, zawiera 2 ryciny, 30 tabel, 19 wykresów i aż 295 pozycji piśmiennictwa zagranicznego i polskiego starannie dobrane i przedstawione. Autorka dołączyła także: zgodę Komisji Bioetycznej na przeprowadzenie badań, formularze zgody rodziców na udział w badaniu, informacje dla rodziców dzieci na temat prowadzonych, kartę badań, arkusza Metody Punktowania (wg Kasperczaka) oraz Kwestionariusz Aktywności Fizycznej.

Autorka rozpoczyna pracę od prezentacji zagadnień związanych z definicją postawy ciała, omawia epidemiologię wad postawy oraz ich przyczyny. Przedstawia także dokładnie i dużym znawstwem charakterystykę kliniczną poszczególnych wad postawy. W części dotyczącej prezentacji etiologii skolioz wymienia między innymi tzw. anomalie funkcjonowania układu nerwowego, nie przedstawia jednak żadnych danych o jakie anomalie chodzi. Kolejną część obszernego wstępu poświęca prezentacji metod oceny wad postawy i już na wstępie zaznacza, że w polskim systemie ochrony zdrowia nie ma żadnych standardów oceny wad postawy. Autorka słusznie zauważa, że mnogość stosowanych narzędzi diagnostycznych i różnych metod oceny postawy ciała utrudnia porównanie wyników badań i znacznie ogranicza ocenę postępów terapeutycznych. Wymienia i rzetelnie opisuje różne metody oceny wad postawy. Oddzielną część poświęca także zagadnieniom profilaktyki wad postawy zwracając szczególną uwagę na zwiększenie świadomości i wiedzy wśród opiekunów dzieci. Doktorantka podkreśla, że aktywność fizyczna to jeden z najważniejszych czynników, które wpływają na stan zdrowia i prawidłowy rozwój psychoruchowy dzieci. Podaje definicje i omawia podziały tego zjawiska a także przedstawia wpływ aktywności fizycznej na organizm. Prezentując zagadnienia dotyczące aktywności fizycznej dzieci i młodzieży i opierając się na zaleceniach WHO podaje jakie formy aktywności fizycznej powinny być realizowane wśród dzieci i młodzieży. Ta część, będąca podsumowaniem wielu publikacji, powinna być opublikowana i prezentowana przy okazji różnych spotkań lekarzy między innymi pediatrów, rehabilitantów także nauczycieli i oczywiście być znana rodzicom.

Autorka nie zapomina także o przedstawieniu metod używanych w ocenie aktywności fizycznej. Podaje przykłady metod tzw. kwestionariuszowych, obserwacyjnych, wykorzystanie mierników ruchu. Przytacza także opis metod laboratoryjnych. Wstęp pracy został przygotowany poprawnie i rzetelnie, w oparciu o dobrze dobrane piśmiennictwo. Autorka daje się poznać jako osoba krytycznie odnosząca się do niektórych zagadnień i opublikowanych wcześniej danych.

Cele pracy zostały sformułowane poprawnie. Autorka zaplanowała przeprowadzenie badań, w których oceniała wady postawy i aktywność fizyczną dzieci w wieku szkolnym. Zaplanowała także ocenę występowania wad postawy w zależności od płci, masy ciała, wieku, wzrostu, wskaźnika BMI. Poza tym zaplanowała ocenę zależności pomiędzy poziomem nasilenia wad postawy. Oceniała także poziomu aktywności fizycznej w zależności o wieku, płci, masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI oraz występowanie wad postawy od stopnia aktywności fizycznej.

Wszystkie te cele, w oparciu o dobrze dobraną grupę, metody i narzędzia badawcze, konsekwentnie zrealizowała i bardzo skrupulatnie przedstawiła wyniki tych badań.

W części poświęconej prezentacji materiału i metod badawczych Autorka omówiła charakterystykę badanej grupy, opisując kryteria włączenia do badań i wykluczenia z badań. W dziale dotyczącym prezentacji metod badawczych poprawnie i wnikliwie opisała dobrze dobrane, do planowanych badań, testy służące do oceny wad postawy i aktywności fizycznej dzieci i młodzieży. Nie znalazłam jednak informacji kto badał dzieci, czy była to tylko Autorka pracy? Czy badania były powtarzane? Metody statystyczne wykorzystane do analizy zgromadzonych wyników badań są dobrze przedstawione i prawidłowo wykorzystane.

W części wyniki Autorka starannie przedstawiła wyniki wszystkich badań i analiz wykorzystując starannie przygotowane tabele i ryciny. Ryciny były jednak powieleniem danych prezentowanych w tabelach.

Autorka podaje zatrważające dla czytelnika wyniki: prawie u wszystkich badanych dzieci stwierdzono występowanie wad postawy. Doktorantka wnikliwie opisuje objawy tych wad i ich procentowy rozkład w grupie badanej. Analizując znacznie płci i poziom nasilenia wad postawy zauważa, że jedynie większy stopień nasilenia kifozy piersiowej była charakterystyczny dla płci męskiej. Przy ocenie wieku, masy ciała, wzrostu i wskaźnika BMI nasilenie wad postawy dotyczy dzieci

młodszych. U starszych opisano niższy poziom nasilenia tych wad. Podobne dane dotyczą masy ciała i wzrostu a także wartości wskaźnika BMI. Nasilenie wad postawy jest mniejsze o tych osób, u których wzrost, masa ciała i BMI są wyższe. Lateralizacja, tj. dominacja prawej lub lewej strony ciała nie miała wpływu na stopień nasilenia wad postawy. Oceniając poziom nasilenia wad postawy Autorka wykorzystwała analizę korelacji rho-Spearmana i przedstawiła zależności między nimi w sposób jasny i przejrzysty.

Dokonując prezentacji i oceny wyników dotyczących aktywności fizycznej dzieci Doktorantka zgodnie z założeniem pracy wykorzystwała Kwestionariusz Aktywności Fizycznej (PAQ-C). Ta część, podobnie jak i poprzednie, jest przedstawiona rzetelnie i starannie. Recenzent proponuje jednak używanie konsekwentnie języka polskiego i zastąpienie słowa w j. angielskim „item” jego polskim odpowiednikiem np. „pozycja, punkt”. Wyniki, które można określić mianem interesujące i ważne jednak nie zaskakują. Szczególnie w odniesieniu do zależności masa ciała i wiek a stopień aktywności fizycznej. Dzieci młodsze są bardziej aktywne fizycznie niż starsze, dzieci z wyższą masą ciała także mniej chętnie korzystają z różnych form aktywności fizycznej. Ważna uwaga wynikająca z badań, która powinna przekonać do zwiększonej aktywności fizycznej to mniejsze nasilenie wad postawy u tych z wyższą aktywnością fizyczną.

Wyniki, które Autorka przedstawia są wartościowe i powinny być opublikowane i upowszechnione w środowiskach profesjonalistów, którzy opiekują się dziećmi i młodzieżą a także wśród tych, którzy zajmują się przygotowaniem i prowadzeniem usprawniania i planowaniem aktywności fizycznej w tej grupie wiekowej.

W dyskusji Autorka daje się poznać jako osoba dobrze znająca tematykę i aktualne doniesienia dotyczące przedmiotu badań. Odnosi się do wielu aktualnych publikacji. Wszystkie wyniki swoich analiz dyskutuje niezwykle wnikliwie i krytycznie, co znacznie podnosi walory tej pracy i dyskusji.

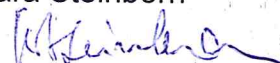
Wnioski, sformułowane na zakończenie pracy są poprawne i logiczne. Trafnie oddają cele zaplanowanej pracy.

Rozprawę doktorską mgr Karoliny Sochoń oceniam bardzo wysoko. Uwagi głównie o charakterze redakcyjnym (także literowe) nie umniejszają wartości tej rozprawy. Praca ta została bardzo dobrze przygotowana i zrealizowana. Ma wiele walorów poznawczych. Świetnie wpisuje się w dyskusję na temat sposobów oceny wad postawy i ich profilaktyki, które Autorka jasno propaguje pokazując stan

aktywności fizycznej tych dzieci. Ta praca powinna być traktowana nie tylko jako przyczynek do dalszych badań ale przede wszystkim powinna służyć propagowaniu idei zwiększenia aktywności fizycznej dzieci i młodzieży.

Stawiam wniosek do Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie mgr Karoliny Sochoń do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Barbara Steinborn

Prof. dr hab. n. med.
Barbara Steinborn